

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 10.10.2025 nr 1-1/15-742,
RIIGIKOGU/25-1109/-2T

Meie 05.11.2025 nr 2-3/3543-4

**Arvamus planeerimiseaduse muutmise seaduse
eel nõule (742 SE)**

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teeb ettepaneku mitte toetada Riigikogu Isamaa fraktsiooni 08.10.2025 algatatud planeerimiseaduse muutmise seaduse eel nõu (742 SE). Isamaa fraktsioon on algatanud eel nõu planeerimiseaduse (edaspidi *PlanS*) muutmiseks, mille eesmärk on eel nõu seletuskirja järgi anda kohalikele omavalitsustele õigus välistada visuaalset vaadet oluliselt rikkuvate tuuleparkide rajamist.

Eel nõule on oma arvamuse andnud Kliimaministeerium ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Eel nõu ei ole võimalik toetada järgmistel põhjustel:

1. Eel nõu § 1 punktiga 1 nähakse ette *PlanS* § 96 lõike 2 täiendamine punktiga 5, mille järgi ei algatataks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringut ja keskkonnamõju strateegilist hindamist sealhulgas juhul, kui kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu elluviimisega kaasneks planeeritava tuuleelektrijaama eaproportsionaalne negatiivne visuaalne mõju.

Riigikogu menetluses on planeerimiseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eel nõu (683 SE), mis on läbinud esimese lugemise, millega kavandatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu regulatsioon *PlanS*-is tervikuna välja jätta. Seetõttu oleks eel nõu 742 SE menetlemine paralleelselt 683 SE-ga õigusloome seisukohalt põhjendamatult ja tekitaks õigusliku segaduse *PlanS* rakendamisel.

2. Eel nõu § 1 punktiga 2 nähakse ette, et *PlanS* § 128 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7, mille järgi ei algatataks detailplaneeringut sealhulgas juhul, kui detailplaneeringu elluviimisega kaasneks planeeritava tuuleelektrijaama eaproportsionaalne negatiivne visuaalne mõju. Eel nõu seletuskirja kohaselt on eel nõu eesmärk anda kohalikele omavalitsustele õigus välistada visuaalset vaadet oluliselt rikkuvate tuuleparkide rajamist.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada vallas või linnas ruumilist planeerimist, kui see ülesanne ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Planeerimisautonoomia kui kohaliku omavalitsuse üksuse õigus otsustada, kas ja millisel viisil lahendada ruumilise planeerimise küsimusi oma territooriumil, on hõlmatud kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigusega ja kuulub seega põhiseaduse § 154 lõike 1 kaitsealasse. Üld- ja detailplaneeringute kehtestamisel on kohaliku omavalitsuse üksusel ulatuslik kaalutlusruum. Kaalumisel peab kohaliku omavalitsusüksus arvestama nii avalikke huve, mis väljenduvad üldplaneeringutes, kui ka taotleja ja puudutatud isikute põhjendatud huve.

Riigikohus on leidnud, et *PlanS* § 128 lõike 2 sõnastus „eel kõige“ viitab sellele, et sättes sisaldub näitlik

ehk mitteammendav loetelu võimalikest asjaoludest, mille esinemise korral on detailplaneeringu algatamata jätmine põhjendatud. Järelikult on kohaliku omavalitsuse üksusel võimalik jätta detailplaneering algatamata ka PlanS § 128 lõike 2 alapunktides nimetatuta kaalukal põhjusel, osutades otsuse õigusliku alusena PlanS § 128 lõikele 2. Samas tuleb arvestada, et detailplaneeringu algatamata, vastu võtmata või kehtestamata jätmine võib riivata huvitatud isiku ettevõtlusvabadust ja omandipõhiõigust. Detailplaneeringu algatamisest vms keeldumine peab rajanema kohaliku omavalitsuse üksuse teadmuspõhistel analüüsidel.

Eelnõus nimetatud põhjusel detailplaneeringu algatamata jätmise üldaluse lisamine on problemaatiline mitmest aspektist:

1) eelnõukohane alus „tuuleelektrijaama ebaproportsionaalne visuaalne mõju“ on väga subjektiivne kriteerium ja annab võimalused meelevaldseks tõlgendamiseks;

2) eelnõu seletuskirjast ei selgu, kuidas selgitaks kohalik omavalitsus välja olulise visuaalse vaate rikkumise ilma eelneva põhjalikumana analüüsita. Detailplaneeringu algatamata jätmise põhjalikumale kaalumisele osundas ka Riigikohus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-24-34. PlanS § 128 lõike 4 järgi algatatakse detailplaneering või jäetakse algatamata üldjuhul 30 päeva jooksul selle algatamise taotluse saamisest arvates. Mõjuval põhjusel, eelkõige planeeringuala suurusel, uuringute läbiviimise vajadusest, halduslepingu või planeeringu koostamise tellimise kulude kandmiseks sõlmitava lepingu eelduseks olevate asjaolude selgitamisest või kaasatavate ja koostöötegijate suurest hulgast tingitud põhjusel, võib nimetatud tähtaega pikendada 90 päevani. Seega ei loo eelnõu kohalikele omavalitsustele sisuliselt uut õigust, vaid dubleerib olemasolevat kaalutlusruumi, lisades samas õigusliku ebamäärasuse;

3) eelnõu ei arvesta kohaliku omavalitsuse planeerimisautonoomiaga, mis niigi võimaldab kohalikul omavalitsusel ilma PlanS § 128 lõikes 2 nimetatuta muul olulisel põhjusel ja avaliku huvi olemasolul jätta detailplaneering algatamata;

4) seadusemuudatus ei aita kaasa planeeringute kiirendamisele, vastupidi – seadusemuudatus tekitab veelgi rohkem võimalikke vaidluskohti, sest mõiste „ebaproportsionaalne visuaalne mõju“ on ettepanekus sisustamata ning tõenäoliselt pole seda võimalik ka üks-üheselt seaduse tasandil sisustada. Tuulepargi rajamisele eelnevad juba praegu põhjalikud ja mahukad mõjuanalüüsid, sealhulgas visuaalsete mõjude hindamine. See tähendab, et mõjud ei jää hindamata ning juhul, kui konkreetse asukohta tuulikut objektiivsetel põhjustel rajada ei saa, siis sellist planeeringut ka ei kehtestata. Sisustamata ning varasema praktikata protsessi lisamine planeerimismenetlustesse tekitab probleeme õigusselgusega ning selle mõjud võivad olla kaugeleulatuvad ning prognoosimatud.

3. Eelnõu seletuskirjas ei ole analüüsitud seaduse rakendamisega kaasnevat võimalikku negatiivset mõju Eesti taastuvenergia eesmärkide saavutamisele ega hinnatud selle kooskõla riiklike kliima- ja energiapoliitika suundadega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Ahto Pahk
+372 5307 2548 ahto.pahk@mkm.ee